

Vergaderjaar 2013–2014

33 931

EU-voorstel: Herziening van de richtlijn over regels voor bedrijfspensioenfondsen (IORP) COM (2014) 167¹

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 8 juli 2014

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid² hebben met belangstelling kennis genomen van de brief van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid³ inzake de kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie inzake de herziening van de IORP-richtlijn.⁴

Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de PvdA-fractie op 11 juni 2014 bij brief van 11 juni 2014 enige opmerkingen gemaakt en een aantal vragen gesteld aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 7 juli 2014 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
K. van Dooren

¹ zie dossier E140013 op www.europapoort.nl; het COM-document is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

² Samenstelling:

Holdijk (SGP), Kneppers-Heijnert (VVD), Terpstra (CDA), Sylvester (PvdA) (*voorzitter*), Thissen (GL), Witteveen (PvdA), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Elzinga (SP), Koffeman (PvdD), Strik (GL), Flierman (CDA), Hoekstra (CDA), Scholten (D66), Backer (D66), De Lange (OSF), Sent (PvdA), Postema (PvdA), Van Dijk (PVV) (*vice-voorzitter*), Sørensen (PVV), Ester (CU), De Grave (VVD), Beckers (VVD), Swagerman (VVD), Kok (PVV), Koning (PvdA)

³ *Kamerstukken II*, 2013–14, 22 112, 1837.

⁴ Zie ook: E140013 op www.europapoort.nl

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Den Haag, 11 juni 2014

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hebben met belangstelling kennis genomen van uw brief⁵ inzake de kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie inzake de herziening van de IORP-richtlijn.⁶

Uw brief geeft de leden van de **PvdA**-fractie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming geconstateerd dat de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal geen aanleiding heeft gezien tot het indienen van subsidiariteitsbezwaar tegen de herziening van de IORP-richtlijn. Deze leden zijn van oordeel dat de Europese Commissie de bezwaren van onder andere Nederland tegen de aanvankelijke herziening, in het bijzonder voor wat betreft de oorspronkelijk voorziene solvabiliteits-eisen, ter harte heeft genomen en de aangepaste richtlijn toespitst op de *governance* en informatievoorziening. Deze leden hebben nog de volgende nadere vragen c.q. aandachtspunten voor de bespreking van de concept richtlijn in de Raadswerkgroepen en de Europese Raad.

De richtlijn beoogt de mogelijkheden voor pensioenfondsen om grensoverschrijdend actief te zijn te verbeteren, onder andere door het lidstaten niet langer toe te staan extra beperkingen te stellen bij investeringsregels voor grensoverschrijdend actieve fondsen. Hoe beoordeelt u de mogelijkheid dat lidstaten hun pensioenregelingen in het buitenland laten beheren, onder lokaal toezicht? Hoe beoordeelt u in dit kader de overheveling van de Nederlandse pensioenregeling van diverse ondernemingen naar België? Is hier naar uw oordeel sprake van een gelijk speelveld? Zo niet, welke maatregelen bent u voornemens te nemen om dit alsnog te realiseren?

In het BNC-fiche met betrekking tot de onderhavige conceptribrichtlijn vraagt de regering aandacht voor de afgrenzing van de bevoegdheden van de Europese toezichthouder. Hoe zou deze afgrenzing er naar uw oordeel uit moeten zien?

De richtlijn beoogt de informatievoorziening richting deelnemers te verbeteren en te uniformeren, onder andere door een omschrijving te geven van de gegevens die in een Pension Benefit Statement (hierna: PBS) dienen te worden opgenomen. Als zodanig sluit deze systematiek aan bij het Nederlandse Uniforme Pensioen Overzicht (hierna: UPO). De regering confronteert de vereisten van het PBS met die voor het UPO zoals opgenomen in het wetsvoorstel pensioencommunicatie. Zij constateert dat het PBS persoonlijke informatie bevat over zowel het opgebouwde als het te bereiken pensioen op de AOW-leeftijd, twee jaar voor deze leeftijd en twee jaar daarna, terwijl in het wetsvoorstel pensioencommunicatie het te bereiken pensioen niet in het UPO maar in het pensioenregister is opgenomen. Acht u de insteek van de richtlijn om dergelijke, voor de deelnemer uitermate relevante informatie, in het PBS/UPO op te nemen niet logisch en wenselijk, zeker in geval lidstaten

⁵ Kamerstukken II, 2013–14, 22 112, 1837.

⁶ Zie ook: E140013 op www.europapoort.nl

wordt toegestaan om gelaagd te communiceren? De regering constateert tevens dat het PBS informatie bevat over de pensioenregeling, risico's, garanties, kosten, beleggingsrisico's (voor beschikbare premieregelingen), kortingen en indexaties in het verleden. Acht u de insteek van de richtlijn om ook dergelijke, voor de deelnemer uitermate relevante informatie, in het PBS/UPO op te nemen niet logisch en wenselijk, zeker in geval lidstaten wordt toegestaan om gelaagd te communiceren?

In het BNC-fiche met betrekking tot de onderhavige conceptrichtlijn stelt de regering dat een grotere mate van gedetailleerdheid de begrijpelijkheid van pensioenoverzichten voor de burger negatief zal beïnvloeden. Naar het oordeel van deze leden is een dergelijke uitspraak tekort door de bocht. Verbetering van de pensioencommunicatie is geboden – en daarbij kan op onderdelen ook informatie die tot op heden niet in het UPO was opgenomen dienstig zijn. Des te belangrijker is het te borgen dat de aangepaste richtlijn de mogelijkheid tot gelaagd communiceren richting de deelnemers bevat. Bent u bereidt zich hier maximaal voor in te spannen?

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de beantwoording met belangstelling tegemoet. De commissie verzoekt u de vragen uiterlijk vrijdag 27 juni 2014 te beantwoorden.

Voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Sylvester

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2014

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen die gesteld zijn door de leden van de vaste Commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van uw Kamer inzake de kabinetsreactie op de mededeling van de Europese Commissie inzake de herziening van de IORP-richtlijn.

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de beoogde verbetering van de mogelijkheden voor pensioenfondsen om grensoverschrijdend actief te zijn. Zij vragen daarbij specifiek naar hoe het kabinet de mogelijkheid beoordeelt dat lidstaten hun pensioenregelingen in het buitenland laten beheren, onder lokaal toezicht. Ook vragen zij in dit kader hoe het kabinet de overheveling van de Nederlandse pensioenregeling van diverse ondernemingen naar België beoordeelt, of daar sprake is van een gelijk speelveld en zo niet, of het kabinet voornemens is maatregelen te nemen om dit alsnog te realiseren.

In reactie hierop wil ik het volgende aangeven. Op grond van de huidige IORP-richtlijn is het voor een onderneming mogelijk om de pensioenovereenkomst bij een pensioeninstelling uit een andere EU-lidstaat onder te brengen. Essentieel is volgens het kabinet dat daarbij de belangen van de deelnemer goed behartigd worden, zowel door middel van het toezichtkader als via de betrokkenheid van (vertegenwoordigers van) de deelnemers bij de besluitvorming.

In de beantwoording van de Kamervragen van het Kamerlid Vermeij (2014Z08249) heb ik aangegeven hoe het toezichtkader in algemene zin is vormgegeven wanneer een pensioenovereenkomst in een andere EU-lidstaat wordt uitgevoerd en specifiek hoe de situatie eruit ziet als een Nederlandse pensioenregeling naar België verhuist. Ten eerste geldt dat, ook in het voorstel tot aanpassing van de richtlijn, het Nederlandse sociaal- en arbeidsrecht van toepassing blijft op de uitvoering van de Nederlandse pensioenregeling. Dit houdt tevens in dat De Nederlandse Bank (DNB) verantwoordelijk blijft voor het toezicht op die toepasselijke bepalingen van Nederlands recht. Wel zal het buitenlandse prudentiële toezichtskader gaan gelden als een pensioenovereenkomst in een andere lidstaat wordt uitgevoerd. Dat toezichtkader dient te voldoen aan de minimumeisen van de IORP-richtlijn. Voor grensoverschrijdende pensioenfondsen geldt daarbij dat de IORP-richtlijn voorschrijft dat de pensioenverplichtingen te allen tijden volledig gefinancierd dienen te zijn.

Nederland heeft prudentiële eisen die strenger zijn dan de Europese minimumvoorwaarden. In Nederland is bijvoorbeeld een dekkingsgraad van (gemiddeld) 125% vereist en moeten fondsen een prudente discontovoet gebruiken. Ook in andere landen zijn de eisen vaak strenger dan de Europese minimumnormen. Zo kan er sprake zijn van een ongelimiteerde bijstortingsverplichting voor de werkgever of moet men ook kapitaal aanhouden voor toekomstige indexaties. Een ander prudentieel toezichtkader betekent dus niet per definitie dat deelnemers meer risico lopen in het buitenland dan in Nederland. Wel zou de situatie zich kunnen voordoen dat in een andere lidstaat lagere buffers aangehouden mogen worden, zonder dat daar een bijstortingsverplichting van de werkgever tegenover staat. In dat geval neemt het risico toe dat de rechten van deelnemers op enig moment gekort moeten worden.

Wellicht ten overvloede wil ik er ook op wijzen dat een eventuele collectieve waardeoverdracht (van reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten) van een Nederlands pensioenfonds naar een pensioenuitvoerder in een andere lidstaat in beginsel op dezelfde wijze door DNB wordt behandeld als een collectieve waardeoverdracht tussen twee pensioenfondsen in Nederland. Daarbij worden zowel de belangen van de deelnemers waarvan de pensioenaanspraken en -rechten worden overgedragen, als de belangen van de deelnemers waarvan de pensioenaanspraken en -rechten achterblijven in het Nederlandse pensioenfonds betrokken.

Het onderbrengen van een pensioenovereenkomst bij een pensioeninstelling uit een andere lidstaat is primair een afweging van sociale partners in het kader van het cao-overleg. Bij ondernemingspensioenfondsen is daarvoor instemming nodig van de ondernemingsraad. Bij alle pensioenfondsen heeft het verantwoordingsorgaan een adviesrecht. Werknemers en deelnemers zijn dus, in verschillende rollen, betrokken bij het voornemen tot het eventueel onderbrengen van het pensioen in het buitenland. Het is van groot belang dat zij goed letten op de gevolgen daarvan. Indien de ondernemingsraad niet overtuigd is dat de belangen van deelnemers voldoende beschermd worden als de pensioenregeling wordt uitgevoerd door een pensioeninstelling uit een andere lidstaat, dan heeft de ondernemingsraad de mogelijkheid om instemming te onthouden.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de afgrenzing van de bevoegdheden van de Europese toezichthouder EIOPA er volgens het kabinet in de richtlijn uit zou moeten zien.

Een van de ijkpunten bij de Nederlandse inzet in de onderhandelingen die genoemd worden in het BNC-fiche is dat bij de uitwerking van de regels voldoende rekening wordt gehouden met de rol van sociale partners, nationale verschillen en nationale verantwoordelijkheden. Dit geldt tevens voor de bevoegdheden van de Europese toezichthouder EIOPA.

Zo heeft EIOPA bijvoorbeeld een overkoepelende verantwoordelijkheid als het gaat om pensioenregelingen die naar het buitenland verhuizen. Deze verantwoordelijkheid doet echter niet af aan de verantwoordelijkheid van de nationale toezichthouder om toe te zien op het Nederlandse sociaal en arbeidsrecht.

Daarnaast brengt EIOPA advies uit aan de Europese Commissie over verschillende onderwerpen, waaronder de mogelijkheid om te komen tot aanvullende Europese kapitaalseisen voor pensioenfondsen. Het kabinet blijft zich er voor inzetten dat voor pensioenfondsen geen vergelijkbare kapitaalseisen als voor private verzekeraars worden gesteld.

Overigens worden in het voorstel tot herziening van de richtlijn geen voorstellen gedaan die de bevoegdheden van EIOPA op deze punten vergroten.

De leden van de PvdA-fractie hebben gewezen op de gegevens die in het Pension Benefit Statement (PBS) moeten worden opgenomen, waaronder persoonlijke informatie over zowel het opgebouwde als het te bereiken pensioen en algemene informatie over de pensioenregeling. Zij vragen of de insteek van de richtlijn om ook dergelijke, voor de deelnemer uitermate relevante informatie, in het PBS op te nemen niet logisch en wenselijk is, zeker in geval lidstaten wordt toegestaan om gelaagd te communiceren.

In reactie hierop wil ik het volgende opmerken. Er is geen discussie over de vraag of de genoemde informatie-elementen nuttig zijn voor de deelnemer. Wat dat betreft onderschrijf ik het standpunt van de leden van uw commissie dat deze informatie uitermate relevant is. Het gaat echter om de manier waarop deze informatie wordt aangeboden. Dit moet op een zodanige manier gebeuren dat deze informatie begrijpelijk en toegankelijk is voor de deelnemer en dat hij bereid is deze informatie tot zich te nemen. De voorstellen met betrekking tot het PBS kennen nu een te grote mate van uitgebreidheid, gedetailleerdheid en uniformiteit. Algemene informatie over de pensioenregeling en persoonlijke informatie over het opgebouwde en de te verwachten pensioenuitkering worden gecombineerd in één laag van één instrument. Mijn zorg is dat door de overvloed aan detail, de deelnemer niet de juiste informatie tot zich neemt en het PBS zijn doel voorbij zal schieten.

De vraag van de leden van de PvdA-fractie of ik bereid ben me in te spannen, zodat de mogelijkheid tot gelaagd communiceren een plaats krijgt in de richtlijn, beantwoord ik positief.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma